

ARVIOINTIKERTOMUS 2016

TARKASTUSLAUTAKUNTA 17.5.2017

Sisällysluettelo

1. TARKASTUSLAUTAKUNTA JA SEN TOIMINTA.....	2
1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät.....	2
1.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuonna 2016.....	2
1.3. Tarkastuslautakunnan toiminta.....	2
1.4. Tilintarkastus ja tarkastustoimi.....	3
2. EDELLISTEN VUOSIEN ARVIOINTIKERTOMUSTEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI	3
3. TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	3
3.1. Talousarvion toteutuminen (sisäiset ja ulkoiset erät)	3
3.2. Toiminnan rahoitus	4
4. TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN.....	5
4.1. Kaupunginhallitus.....	5
4.2. Maaseutulautakunta	5
4.3. Elinkeinlautakunta	5
4.4. Perusturvalautakunta	5
4.5. Sivistyslautakunta	6
4.6. Tekninen lautakunta	6
4.7. Ympäristölautakunta.....	7
4.8. Investoinnit.....	7
5. HENKILÖSTÖ	8
6. KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	8
7. SIDONNAISUUDET	9
8. YHTEENVETO.....	9

1. TARKASTUSLAUTAKUNTA JA SEN TOIMINTA

1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava myös talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella. Someron kaupungin taseessa ei ole kattamatonta alijäämää, joten tämä kuntalain säännös ei edellytä tarkastuslautakunnan toimenpiteitä.

1.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuonna 2016

Valtuusto on valinnut toimikaudeksi 2013 – 2016 tarkastuslautakunnan, joka on arviointivuoden ajan toiminut seuraavassa kokoonpanossa:

Varsinainen jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Tauno Matias Roto, puheenjohtaja	Outi Laine
Leena Lauren, varapuheenjohtaja	Kalle Alhoranta
Terttu Heinonen	Heikki Veikkola
Visa Moisander	Aarne Vesterinen
Taina Ruuhilehto	Iris Karsi

Kuntalain 121 §:n mukaan lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutetuja. Päätökset lautakunnassa on tehty puheenjohtajan esittelystä.

Sihteerinä on toiminut kaupunginkamreeri Aino Arola.

1.3. Tarkastuslautakunnan toiminta

Kunnanhallituksen on kuntalain 115 §:n perusteella esitettävä toimintakertomuksessa selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta. Tarkastuslautakunnan arviointikertomus on laadittu toimintakertomuksessa esitettyihin tietoihin perustuen.

Arviointiin liittyen tarkastuslautakunta on pitänyt kuusi (6) tilivuoteen kohdistunutta kokousta. Pääasiallisena tarkastelun kohteena ovat olleet ympäristölautakunnan alaiset tehtäväalueet sekä maataloustoimi ja lomatoimi. Vuoden aikana on kuultu eri tehtäväalueiden vastuuhenkilöitä.

Kaupunginjohtaja on kertonut ajankohtaisista asioista ja päätöksistä kokousten alussa ja tekninen johtaja on kertonut keskeisimpien investointihankkeiden toteutumisesta vuoden aikana. Kokouksissa kuultavina ovat myös olleet:

Maankäyttöinsinööri Jyrki Virtanen (13.9.2016)
 Rakennustarkastaja Petri Vastamäki (11.10.2016)
 Ympäristösuojelusihteerin Timo Klemelä (22.11.2016)
 Maanmittausteknikko Pasi Rantanen (22.11.2016)
 Tilahallinnon päällikkö Jari Kauppi (31.1.2017)
 Maaseutuyksikön päällikkö Mari Pentti-Tuomisto (31.1.2017)

Toimialojen/lautakuntien päätöksentekoa tarkastuslautakunta on seurannut näiden pöytäkirjoista sopimansa tehtävänjaon mukaisesti.

Perusturvalautakunta	Terttu Heinonen
Elinkeinolautakunta	Leena Lauren
Tekninen ja ympäristölautakunta	Visa Moisander
Maaseutu- ja sivistyslautakunta	Taina Ruuhilehto
Kaupunginhallitus ja konserniyhtiöt	Tauno Matias Roto

Puheenjohtaja on osallistunut kahteen koulutustilaisuuteen ja kolmeen Lounais-Hämeen kuntien ja kuntayhtymien tarkastuslautakuntien puheenjohtajien yhteistapaamiseen.

Tarkastuslautakunnan toimintakulut vuodelta 2016 olivat yhteensä 15 124 euroa.

1.4. Tilintarkastus ja tarkastustoimi

Valtuusto on valinnut Someron kaupungin tilintarkastusyhteisöksi BDO Audiator Oy:n. Yhtiön nimeämänä vastuullisena tilintarkastajana on toiminut JHTT-tilintarkastaja Hannu Laurila, jota on avustanut tarkastaja Seija Hakamäki.

Tarkastukseen on käytetty vuodessa 19 tarkastuspäivää. Tilintarkastaja on osallistunut lautakunnan kokouksiin ja raportoinut lautakunnalle työohjelman toteutumisesta ja keskeisimmistä tarkastushavainnoista.

Tilintarkastaja esitteli tilintarkastusohjelman vuodelle 2016 tarkastuslautakunnan kokouksessa 13.9.2016. Tarkastuslautakunta on saanut tiedoksi tilintarkastajan väliraportin 31.1.2017. Loppuraportin vuoden 2016 tarkastuksesta sekä tilintarkastuskertomuksen tilintarkastaja antoi 17.5.2017.

Syyskuussa 2016 tarkastuslautakunta teki suorahankinnan tilintarkastuksesta vuosille 2017-2018. Someron kaupungin konserniohjeiden mukaan tytäryhteisöjen tilintarkastajaksi tulee valita Someron kaupungin tilintarkastajaksi valitun JHTT-yhteisön tilintarkastaja.

Tarkastuslautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto (7.11.2016 § 60) päätti hyväksyä tilintarkastusyhteisöksi BDO Audiator Oy:n vuosiksi 2017-2018.

2. EDELLISTEN VUOSIEN ARVIOINTIKERTOMUSTEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Tarkastuslautakunnan on kuntalain 121 §:n mukaan arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Valtuusto on kokouksessaan 22.6.2016 § 41 merkinnyt tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuodelta 2015 tiedoksi ja huomioitavaksi päätöksenteon valmistelussa.

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 7.11.2016 § 55 saanut selvityksen vuoden 2015 arviointikertomuksessa esiin nostetuista kysymyksistä ja niiden pohjalta tehdyistä toimenpiteistä.

Tarkastuslautakunta on saanut vastineet tiedoksi 22.11.2016 § 44.

3. TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

3.1. Talousarvion toteutuminen (sisäiset ja ulkoiset erät)

Vuoden 2016 alkuperäisen talousarvion kulut olivat 68,6 milj. euroa. Vuoden aikana hyväksyttiin 1,2 milj. euron lisämäärärahat. Lisäysten jälkeen määrärahoja oli yhteensä 69,9 milj. euroa. Tulolaskelman toteutuneet toimintakulut olivat 67,9 milj. euroa, mikä alittaa talousarvion n 1,9 milj. euroa. Toimintatuottoja oli budjetoitu 17,1 milj. euroa. Määrärahoja lisättiin vuoden aikana n 0,2 milj.

euroa, jonka jälkeen tulomäärärahoja oli yhteensä 17,3 milj. euroa. Tulojen toteutuma oli 18,5 milj. euroa. Tulojen ylitystä syntyi n 1,2 milj. euroa.

Tulorahoituksen riittävyys

Toimintakate (toimintatuottojen ja –kulujen erotus) oli 49,5 milj. euroa ja se muodostui 3,1 milj. euroa paremmaksi kuin talousarviossa. Tämä johtuu siitä, että toimintakulut alittuivat ja toimintatuottoja kertyi arvioitua enemmän. Alkuperäisessä talousarviossa toimintakatteeksi oli arvioitu 51,5 milj. euroa ja lisämäärärahojen jälkeen 52,6 milj. euroa, mutta lopullinen toteutuma oli 49,5 milj. euroa.

Milj €	<u>TA 2016</u>	<u>Ta+muut.</u>	<u>Tp 2016</u>	<u>Poikkeama</u>
Toimintakate	-51,5	-52,6	-49,5	3,1

Verotuloihin oli budjetoitu 26,3 milj. euroa ja toteutuma oli 26,4 milj. euroa. Näin ollen ylitystä oli n 0,1 milj. euroa. Valtionosuuksiin oli varattu 25,8 milj. euroa ja niiden toteutuma oli 26,0 milj. euroa eli ylitystä tuli 0,2 milj. euroa.

Milj €	<u>TA 2016</u>	<u>Ta+muut.</u>	<u>Tp 2016</u>	<u>Poikkeama</u>
Vuosikate	0,6	-0,5	3,1	3,6

Vuosikate oli alkuperäisessä talousarviossa 603 100 euroa. Lisämäärärahojen jälkeen vuosikate oli n -484 800 euroa. Tilinpäätöksessä vuosikate oli kuitenkin 3,07 milj. euroa. Vuosikatearvio ylitettiin selvästi.

Suunnitelman mukaisten poistojen (-2,7 milj. euroa) jälkeen tilikauden tulos muodostui n. 0,4 milj. euroa ylijäämäiseksi. Poistojen jälkeen kirjattiin kuitenkin vielä n. 3,4 milj. euron satunnaiset tuotot ja lopulliseksi tilikauden tulokseksi muodostui n. 3,8 milj. euroa.

Milj €	<u>TA 2016</u>	<u>Ta+muut.</u>	<u>Tp 2016</u>	<u>Poikkeama</u>
Tilikauden tulos	-2,2	-3,3	3,8	7,1

Tilikauden ylijäämäksi muodostui 3 788 491,42 euroa.

3.2. Toiminnan rahoitus

Tulorahoituksen (vuosikate) ja investointien nettomenojen sekä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulojen jälkeen rahoituslaskelma osoittaa -4,33 milj. euron rahoitusaliijäämää. Alkuperäisessä talousarviossa vastaava luku oli -7,19 milj. euroa ja muutetussa talousarviossa -9,18 milj. euroa. Rahoitusaliijäämään vaikuttavat pääasiassa investointimenojen määrä sekä vuosikatteen suuruus. Vuonna 2016 vuosikate oli 3,07 milj. euroa ja nettoinvestoinnit sekä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot, rahoitusosuudet ja tulorahoituksen korjauserät yhteensä 10,8 milj. euroa. Näiden jälkeen alijäämä olisi ollut 7,7 milj. euroa, mutta vuoden aikana kirjatut satunnaiset tuotot 3,38 milj. euroa pudottivat rahoitusaliijäämän 4,33 milj. euroon.

Talousarvioon oli merkitty 8,0 milj. euroa uutta lainaa, josta nostettiin 5 milj. euroa. Lainojen lyhenykset olivat vuoden aikana 1,97 milj. euroa, josta Ktö Oy Somerasunnoille siirrettyjä lainoja 0,87 milj. euroa. Vuoden lopussa lainaa oli 1 584 euroa/asukas. Kaikkiaan Someron kaupungilla oli lainaa vuoden lopussa 14,3 milj. euroa.

Rahavarat vähenivät vuoden aikana 0,6 milj. euroa.

4. TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

4.1. Kaupunginhallitus

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että perintönä tai testamentilla saatujen varojen tarkkoja toteutussuunnitelmia ei ole tehty. Kaupunginhallitus on päättänyt 25.2.2013 käyttää Marja-Liisa Mäkelän omaisuudesta 100 000 euroa stipendirahaston perustamiseen sekä kohdistaa varoja myös vanhusten kuntouttavan päivätoiminnan käynnistämiseen. Ilmasto-ohjelmaa vuonna 2016 on toteutettu monipuolisesti.

Tarkastuslautakunta on saanut kaupunginhallitukselta 13.6.2016 § 126 lausunnon, koskien uimahallin rakennusurakan vanhenemista. Asian käsittely on edelleenkin kesken.

Tavoitteet ovat toteutuneet osittain koskien konsernihallinnon kehittämistä, kaupungin vetovoimaisuuden lisäämistä ja työhyvinvointikyselyn tavoitteiden toteutumista.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusohjelma vuosille 2017-2018 on hyväksytty kaupunginhallituksessa 19.12.2016 § 244 samoin henkilöstö- ja koulutussuunnitelma 30.1.2017 § 15. Kiinteistöstrategian mukaisesti on realisoitu 4 kiinteistöä.

Kaupunginhallitus on nopeasti reagoinut muuttuviin tilatarpeisiin perusturvan osalta esittämällä kaupunginvaltuustolle Someron Seudun Kuntokotiyhdistys ry:n osakkeiden hankkimista kaupungin omistukseen.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota myös siihen, että valtuustoaloitteet olisi suotavaa käsitellä valtuustokauden aikana.

4.2. Maaseutulautakunta

Valtuuston lautakunnalle asettamat tavoitteet ovat toteutuneet. Maa- ja metsätilojen osalta tulot ovat lisääntyneet menoja enemmän. Lautakunta lakkautetaan ja tehtäväalueet yhdistetään kaupunginhallituksen alaisuuteen.

Tarkastuslautakunta korostaa, että jatkossakin tulee kaupungin metsiä hoitaa yhtä hyvin kuin nykyäänkin.

4.3. Elinkeinolautakunta

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaikki valtuuston lautakunnalle asettamat tavoitteet on toteutettu. Yritysmäärän nettomuutos on ollut 14 uutta yritystä. Lautakunnan ja maaseutuyksikön yhteistyö on aloitettu. Yritysneuvontakerrat ja yritysten investointi- ja kehittämistukihankkeet ovat yli tavoitteiden.

Tarkastuslautakunta toteaa, että markkinointi on ollut valtakunnallisestikin erittäin näkyvää ja määrällisen kehittämisasiantuntijan palkkaaminen on ollut oikea päätös.

Lautakunta lakkautetaan ja tehtäväalueet yhdistetään kaupunginhallituksen alaisuuteen.

Tarkastuslautakunta korostaa, että jatkossakin tulee kaupungin elinkeinopolitiikkaa hoitaa tehokkaasti ja asiantuntevasti.

4.4. Perusturvalautakunta

Tarkastuslautakunta toteaa, että valtuuston lautakunnalle asettamat tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Lastenneuvolan palveluja on parannettu palkkaamalla oma ennaltaehkäisevää perhetyötä

tekevä perhetyöntekijä. Vanhusneuvolan toimintaan tuli mukaan 75-vuotiaiden terveystarkastukset. Uusia työterveyshuoltosopimuksia on tehty 30 kpl.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota kasvaviin lastensuojelun sijoituksiin.

Positiivista on kuntouttavan työtoiminnan kehittäminen.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, ettei kotihoitopalveluja ole hoidettu tasavertaisesti Someron kaupungin alueella.

Positiivista on palveluasumisen tarjoamisen lisääntyminen Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:n myötä.

4.5. Sivistyslautakunta

Valtuuston lautakunnalle asettamat tavoitteet eivät ole kaikki toteutuneet. Mm. kunnan tavoite koulu- ja päiväkotimatkajien (2h/pvä) ei ole toteutunut.

Lautakunnan päätöksestä 22.11.16 tehdä koulukuljetus suorahankintana, on tehty valitus Markkinanäkökseen. Lukion rehtorin virka on edelleen täyttämättä.

Kouluverkko-suunnitelman mukaisesti lakkautettiin kaksi koulua.

Yläkoulun ja lukion väistötilatarpeita lisättiin. Sisäilmaongelma tutkittiin Leppäkertun päiväkodissa. Varhaiskasvatuksen mobiilitalennuksen käyttöönotto edelleen kesken. Varhaiskasvatuksen menojen ylitys johtui palkkakuluista.

Tarkastuslautakunta korostaa, että perhepäivähoitajien työtä tulee arvostaa ja tulee etsiä keinoja, jotta varhaiskasvatukseen saataisiin uusia hoitajia.

Nuorisotoimi on tehnyt hyvää työtä; yrittäjyyskasvatus, zemp-paritoiminta ja erityislasten huomiointi.

Liikuntastrategiatyön käynnistäminen yhteistyössä Liikunta ry:n ja sivistystoimen kanssa ei toteutunut, syytä ei ole mainittu. Kulttuuri ry:n tavoite jäsenmäärän kasvusta ei toteutunut.

4.6. Tekninen lautakunta

Tarkastuslautakunta huomauttaa, etteivät kaikki valtuuston lautakunnalle asettamat tavoitteet ole toteutuneet.

Kiinteistöjen kuntoa tulee ylläpitää suunnitelmallisella korjaus- ja huoltotoiminnalla ja sitä pitää myös noudattaa. Vain säännöllisellä tarkkailulla voidaan tietää, mikä on kiinteistöjen kunto.

Tarkastuslautakunta kehottaa teknistä lautakuntaa huolehtimaan siitä, että rakennusten huoltokirjat pysyvät ajan tasalla.

Toimialaa on työllistänyt useat sisäilmaongelmat kaupungin omistamissa kiinteistöissä mutta näihin on reagoitu nopeasti turvaamalla käyttäjien terveys.

Tarpeettomista kiinteistöistä luopuminen on osittain toteutunut ja toimitilastrategiaa 2025 on noudatettu.

Tarkastuslautakunta toteaa, että katuverkostoa on kiitettävästi rakennettu ja lautakunta on erittäin ammattimaisesti käsitellyt Joensuuntien liikennejärjestelyjen eri vaihtoehtoja. Someron kaupungin on turvattava käytettävissä olevin keinoin häiriötön asuminen myös kaupungin keskustaa-ajamassa asuville.

Tarkastuslautakunta toteaa, että Kiiruun koulun rakennushanketta koskevan projektipankin täyttämässä on ollut laiminlyöntejä.

Projektipankki on tarkoitettu projektin- ja dokumentinhallintaan. Kun Kiiruun koulu on valmis, niin pankin tiedot tallennetaan DVD-levylle, jolloin kaikki hankkeeseen liittyvät asiakirjat löytyvät yhdestä ja samasta paikasta.

Pankkiin on tallennettu suunnittelijoiden ja urakoitsijoiden tuottamat asiakirjat. Sen sijaan kaupungin omat asiakirjat puuttuvat, kuten hankesuunnitelma, projektisuunnitelma, ohjausryhmän pöytäkirjat, käyttäjien kokousmuistiot ja rakennuslupa-asiakirjat. Ongelma on jatkunut vuoteen 2017.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että projektipankkiin viedään sen vaatimat asiakirjat.

4.7. Ympäristölautakunta

Valtuuston lautakunnalle asettamat tavoitteet eivät ole kaikilta osin toteutuneet odotetulla tavalla. Lokakuun loppuun asetettu yksityisteiden kunnossapitoavustusten maksatustavoite ei ole toteutunut. Tavoite on toteutunut pääosin perusparannusavustusten osalta. Tarkastuslautakunta kiittää lautakuntaa, että tavoite sähköiseen avustusjärjestelmään on siirrytty. Rakennusvalvontamaksut alittuivat n. 23 000 budjetoidusta.

Sisäisen valvonnan näkökulmasta maksu- ja myyntituloja tulisi pistokokeellisesti tarkastaa esimiehen tai hänen määräämänsä henkilön toimesta. Tarkastuksista tulee tehdä muistio, jonka perusteella tehty tarkastus olisi todennettavissa tai dokumentoida tarkastus muuten sopivalla tavalla asiakirjoihin.

Tehtävien eriyttämiseen olisi tarpeen kiinnittää huomiota. Laskutusperusteet tulevat eri henkilöiltä, mutta laskutuksesta eteenpäin koko prosessin hoitaa yksi henkilö. Myöskään varahenkilöä ei ole.

Tarkastuslautakunta huomauttaa kaavoituksen hitaasta etenemisestä. Kaavoituksen etenemisen tärkein mittari on valmiiden ja toimivien kaavojen saaminen yhteiskunnan käyttöön. Olemme jo vuoden 2014 lausunnossamme huomauttaneet kaavoituksen hitaudesta ja vaatineet työn tehostamista. Tarkastuslautakunnan mielestä työvoiman vähyydestä ei ole kyse. Kaupunki on hankkinut lisätyövoimaa, kun kaavojen valmisteluun on palkattu konsultteja.

Kaavojen keskeneräisyys estää uusien rakenteiden syntyminen ja sen mukana kustannukset paikkakuntamme kehitykselle liikkuvat erittäin suurissa luvuissa.

Kuntarankingin mukaan yksi eteenpäin menevän alueen ratkaisevista kriteereistä on kunnallisten palveluitten joustavuus ja nopeus.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan ympäristölautakunnan tulisi tarttua kaavoituksessa ilmenneeseen hitauteen.

4.8. Investoinnit

Investointeihin oli talousarviossa varattu 9,2 milj. euroa. Lisämäärärahoja hyväksyttiin 2,4 milj. euroa (Vuokratalojen siirto Ktö Oy Somerasunnoille), jonka jälkeen määrärahat olivat 11,6 milj. euroa. Toteutuneet menot olivat 12,5 milj. euroa eli 0,9 milj. euroa arvioitua enemmän. Ylitys johtui mm. siitä, että loppuvuodesta Someron Seudun Kuntokotiyhdistyksen omaisuus siirtyi kaupungille ja tästä kirjattiin n 1,7 milj. euroa osakkeiden hankinnaksi, johon ei kuitenkaan haettu lisämäärärahaa. Rahaa hankintaan ei käytetty.

Investointien rahoitusosuuksiin oli alkuperäisessä talousarviossa varattu 1,2 milj. euroa, josta 1,1 milj. euroa kohdistui Kiiruun kouluun. Tätä ei kirjattu, koska päätöstä valtionosuudesta ei saatu. Muita rahoitusosuuksia kirjattiin 0,1 milj. euroa. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloja oli talousarviossa varattu 0,15 milj. euroa ja lisämäärärahoja hyväksyttiin 1,5 milj. euroa. Lopulliset

tulot olivat 1,7 milj. euroa. Tästä 1,5 milj. euroa oli Ktö Oy Somerasunnoille luovutettujen rivitalojen tasearvo, joka merkittiin myyntituloksi. Rahaa ei kuitenkaan luovutuksen yhteydessä saatu.

Talonrakennusinvestointeihin oli varattu 6,2 milj. euroa ja toteutuneet menot olivat yhteensä 6,7 milj. euroa. Suurin investointi oli Kiiruun koulukeskuksen rakentaminen, johon oli varattu 4,5 milj. euroa, mutta toteutuneet kustannukset olivat 6,2 milj. euroa.

Julkisen käyttöomaisuuden rakentamiseen oli varattu 2,2 milj. euroa ja niitä käytettiin 1,3 milj. euroa. Suurin rakennuskohde oli Jaatilan silta, johon käytettiin vielä 0,25 milj. euroa. Sillan lopulliset kustannukset olivat 1,5 milj. euroa. Kevyen liikenteen väyliä rakennettiin yhteensä 0,5 milj. eurolla. Tekonurmikentän peruskorjaukseen käytettiin 0,3 milj. euroa. Tähän saatiin valtionavustusta 62 000 euroa.

5. HENKILÖSTÖ

Someron kaupunki 2025 –strategian visiossa on kirjattu että ”kuntaorganisaationa Someron kaupunki tunnetaan esimerkillisestä työyhteisökulttuurista”. Visiota tukeviksi tavoitteiksi strategiaan on otettu mm. organisaation toiminnan tehostaminen työyhteisökulttuuria ja henkilöstön hyvinvointia kehittämällä sekä toimialat ylittävän strategisen johtamisen kehittäminen koko organisaatiossa tehottomuutta aiheuttavien toimialarajojen purkamiseksi.

Kaupunginvaltuusto on saanut tiedokseen 22.6.2016 henkilöstöraportin vuodelta 2015. Raportissa annetaan tiedot mm. henkilöstökuluista, henkilöstön ikäjakaumasta, terveysperusteisista poissaoloista, koulutuksesta ja eläköitymisistä.

Someron keskimääräinen eläköitymisikä 61,2 on hiukan korkeampi kuin kunta-alalla keskimäärin. Kunnassa tulee hyvissä ajoin ennakoida tulevat eläköitymiset, jotta rekrytointi on nopeaa ja ns. hiljainen tieto siirtyy organisaatiossa eteenpäin.

Koko konsernin henkilöstömäärä nousi 64 henkilöllä, ollen nyt 551 henkilöä.

Tarkastuslautakunta kiinnittää jatkossakin huomiota työilmapiiriin ja henkilökunnan jaksamiseen tulevilla muutostilanteissa.

6. KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kaupunginjohtaja johtaa kaupunginhallituksen alaisena kaupungin konsernipolitiikkaa, seuraa omistajapolitiikan toteutumista, konserniohjeiden toimivuutta ja tarvittaessa raportoi kaupunginhallitukselle. Kaupunginvaltuusto määrittelee kaupungin tavoitteet ja omistajapolitiikan linjaukset.

Someron kaupunkikonserniin kuuluu 10 tytäryhteisöä ja 6 kuntayhtymää.

Vuonna 2016 kaupungin konsernitilinpäätökseen on lisätty As Oy Someron Aurinkopuisto, Ktö Oy Someron Lamminniemi, Ktö Oy Lamminniemen Satumaa ja Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy.

Someron Vesihuolto Oy:n yhtenä tavoitteena on ollut riskienhallintasuunnitelman päivittäminen ja toteuttaminen.

Someron jäteveden puhdistamo on saanut ympäristöluvan 19.5.2008. Vuosien mittaan on useaan otteeseen tultu tilanteeseen missä lupamääräyksien vaatimuksiin ei ole päästy. Useita parannuksia on vuosien mittaan tehty, mutta kaikista ongelmista ei ole päästy.

Ohjjuoksutusten määrä on ollut vuonna 2014 noin 120 000 m³, vuonna 2015 noin 94 000 m³ ja tarkastettavana vuonna 2016 marraskuun loppuun mennessä noin 170 000 m³.

ELY on antanut 16.12.2016 yhtiölle kehotuksen jätevedenkäsittelyn tehostamisesta, ohjjuoksutuksista ja raportoinnista. Siinä on käsitelty useita kysymyksiä. Lopuksi todetaan, että jos kehotusta ei noudateta, ELY-keskus käynnistää hallintopakkomenettelyn.

ELY:n huomautusta on yhtiössä käsitelty. Menossa on mm. mittava viemäriverkoston selvitystyö, jotta hulevesi voidaan erottaa puhdistettavasta jätevedestä. Käynnissä on neuvottelut hulevesien kokonaisuuden hallinnan siirtämiseksi vesihuoltoyhtiöstä kaupunkiorganisaation hoitoon.

Yhtiön tavoitteet jätevesihuollon kulujen kurissa pitämisestä vuonna 2017 ja se, ettei huomautuksessa olevien epäkohtien korjaamiseksi ole varoja tälle vuodelle, merkitsee että on ripeästi ryhdyttävä merkittäviin toimenpiteisiin. Tässä tarvitaan sekä yhtiön että kaupungin merkittävää panostusta jätevesihuollon tilanteen korjaamiseksi.

Lautakuntana pidämme tärkeänä, että kaupunki reippaaseen tahtiin tekee poliittisen päätöksen, jolla jätevesihuollon ongelmat voidaan poistaa riittävän nopeasti.

Tarkastuslautakunta toteaa, että valtuuston konserniyhteisöille asettamat muut tavoitteet ovat toteutuneet kohtuullisen hyvin. Someron Vesihuolto, Lämpö Oy ja Talkkari Oy ovat maksaneet osinkoa vuoden 2015 tuloksesta.

7. SIDONNAISUUDET

Uuden kuntalain (410/2015) 84 § ja 121 § mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Uuden kuntalain myötä sidonnaisuuksien ilmoittaminen tulee lakisääteiseksi vuonna 2017 valittavan valtuuston toimikauden alusta lukien. Tarkastuslautakunta toteaa, että prosessi on aloitettu.

8. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunginvaltuuston talousarviossa asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Tarkastuslautakunta kiittää henkilöstöä ja luottamushenkilöitä hyvästä työstä. Someron kaupunkia on johdettu hyvin. Kaikessa toiminnassa on muistettava kuntalaisia palveleva, ihmisläheinen toimintakulttuuri.

Somerolla, 17. päivänä toukokuuta 2017

Someron kaupungin tarkastuslautakunta

Matias Roto
puheenjohtaja

Leena Lauren
varapuheenjohtaja

Terttu Heinonen
jäsen

Aarne Vesterinen
varajäsen

Taina Ruuhilehto
jäsen